

Dr. Peter Knost , Historiker, Berlin

09.07.2011

China und Vietnam – eine schwierige Nachbarschaft

Die Geschichte Vietnams und Chinas war im Laufe der Jahrhunderte nur selten von guter Nachbarschaft geprägt. Sehr häufig kam es zu Konflikten, basierend auf Versuchen des großen Nachbarn, sich die Vorherrschaft über Teile Vietnams anzueignen. Wir Historiker dachten, diese Zeit sei überwunden, aber aktuell sieht die chinesische Politik leider so aus, als würde dieses alte Problem wieder einmal aktuell – dieses Mal nicht auf dem Festland, sondern auf dem Meer.

Rückblick

Die Geschichte des chinesischen Strebens nach Vorherrschaft gegenüber Vietnam lässt sich mehr als 2100 Jahre zurückverfolgen, bis ins Jahr 111 v. Chr., als die Chinesen Nam Viet unterwarfen. Nach der Gründung von Dai Viet im Jahre 939 bestand viele Jahrhunderte Ruhe, dennoch doch blieb der Nachbar im Norden oftmals ein Risikofaktor für das vietnamesische Reich, wie z.B. die kurzzeitige Annektierung im 15. Jahrhundert zeigte.

Der letzte Angriff Chinas gegen das vietnamesische Festland ist vielen von uns noch persönlich in Erinnerung: Nach der von der Weltöffentlichkeit begrüßten Befreiung Kambodschas durch vietnamesische Truppen, die 1979 das Terror-Regime des Pol Pot stürzten, startete China einen blutigen Feldzug gegen Vietnam, den es als „Strafaktion“ verharmloste.

Nach Unterzeichnung eines Friedensabkommens zwischen Vietnam und China im Jahr 1991 schien sich die Situation zu normalisieren. Zunehmende Handelskontakte wiesen auf normale Beziehungen zwischen den beiden Nachbarländern hin.

Doch der Konflikt ging dennoch, von der Weltöffentlichkeit bis vor wenigen Wochen kaum beachtet, weiter. Er spielte sich aber jetzt nicht mehr auf dem Festland ab, sondern verlagerte sich auf das Meer.

Schon 1974 hatte es zwischen Vietnam und China eine heftige diplomatische Krise gegeben um die Hoheit über die Spratly-Inseln, über die neben der VR China und Vietnam auch andere Länder und Regierungen Ansprüche erheben: Taiwan, die Philippinen und Indonesien sowie Brunei. Die Spratly-Inselgruppe befindet sich weit entfernt von China, zwischen Vietnam und den Philippinen.

1980 entschied sich die Führung der Volksrepublik China zur direkten Besetzung einiger Spratly-Inseln. Dafür stellte sie ein Marinekorps auf und führte verstärkt Seemanöver durch.

Bei einem Seegefecht versenkte die chinesische Marine 1988 zwei vietnamesische Schiffe und besetzte mit Militäreinheiten sieben Spratly-Inseln. 70 vietnamesische Soldaten kamen dabei ums Leben. China baute dann auf dem Fiery-Cross-Riff einen Militärstützpunkt auf. Nach US-Angaben sollen inzwischen bis zu 1.000 chinesische Soldaten auf zehn von China besetzten Inseln stationiert sein.

Chinas Expansionsstreben im Meer

Aus chinesischer Sicht sind die gesamte Spratly-Inselgruppe und ebenso die kleinen Paracel-Inseln, die sich weiter im Norden 325 km östlich von Vietnam befinden, Teile der Provinz Hainan. Trotz ihrer geringen Größe stehen beide Inselgruppen aktuell im Mittelpunkt des Expansionsstrebens Chinas. Der Grund ist vermutlich, dass man in ihrem Bereich große Erdöl- und Gasvorkommen vermutet.

China beansprucht ohnehin - ohne völkerrechtliche Basis - einen Großteil des Südchinesischen Meeres für sich und ist bereits mehrmals gewaltsam gegen Erkundungsschiffe des vietnamesischen Ölunternehmens Petrovietnam vorgegangen.

Die von China proklamierte sogenannte „9-streifige Rindszungenlinie“ umfasst mehr als 80% des südostasiatischen Meeres, inklusive der Paracel- und Spratly-Inseln.

China möchte das gesamte Meergebiet zwischen Hainan, Vietnam, Indonesien und den Philippinen als eigenes Interessengebiet darstellen. Dies verletzt das Internationale Seerecht (Abkommen über Recht auf das Meer, UNCLOS, 1982). Und dies entspricht auch nicht dem von China selbst unterzeichneten ASEAN- Abkommen über die Meeresnutzung im Südchinesischen Meer von 2002 (Declaration on Conduct of Parties in the South China Sea).

Der aktuelle Konflikt

Vor kurzem hat sich dieser Konflikt dramatisch verschärft:

Am 26 Mai 2011 stürmte die chinesische Marine in die Wirtschaftszone Vietnams und durchschnitt Kabel des Erdölexplorationsschiffes Binh Minh 02 ("Morgenrot 02"). Und am 9. Juni 2011 zerschnitten chinesische Militärschiffe die Kabel des vietnamesischen Explorationsschiffes „Viking 2“. Auch dieser Zwischenfall ereignete sich in der Exklusiven Wirtschaftszone Vietnams, also der 200-Seemeilen-Zone, die dem jeweiligen Staat die Erkundung und Ausbeutung der vorhandenen Rohstoffressourcen erlaubt.

Der Ministerpräsident Vietnams Nguyễn Tấn Dũng erklärte dazu am 08/06/2011:

„(Vietnam) bekräftigt unerschrocken weiterhin seine Souveränität, souveränen Rechte und Zuständigkeit auf Gewässer und Inseln des Vaterlandes.

Die ARD berichtete dazu am 15. Juni 2011 in der Tagesschau:

„Erst vor wenigen Tagen gab es den nächsten Zwischenfall, ein chinesisches Patrouillenboot durchtrennte die Kabel eines Petrovietnam-Schiffes. Hanoi antwortete darauf mit der Ankündigung von Seemanövern. Und in Hanoi gingen Hunderte Menschen auf die Straße, um sich mit ihrer Regierung zu solidarisieren. Vor der chinesischen Botschaft wurden Parolen skandiert. "Wir, die 85 Millionen Vietnamesen, protestieren gegen Chinas Vorgehen in unserem Hoheitsgebiet."

Die Aggressionen Chinas richten sich nicht nur gegen Vietnam, sondern auch gegen Schiffe aus den Philippinen und aus anderen Ländern Südostasiens. So wurde bereits am 2. März beim sogenannten Reed-Bank-Zwischenfall am 2. März ein philippinisches Erkundungsschiff von zwei chinesischen Patrouillenbooten in der Nähe der Paracel-Inseln bedroht und aufgefordert, die Gegend sofort zu verlassen.

Die Aggressionen Chinas richten sich nicht nur gegen Vietnam, sondern auch gegen Schiffe aus den Philippinen und aus anderen Ländern Südostasiens. So wurde bereits beim sogenannten Reed-Bank-Zwischenfall am 2. März ein philippinisches Erkundungsschiff von zwei chinesischen Patrouillenbooten in der Nähe der Paracel-Inseln bedroht und aufgefordert wurde, die Gegend sofort zu verlassen.

Fazit

Diese Politik der gezielten Provokationen gefährdet die Stabilität und die Sicherheit in der gesamten Region Asien-Pazifik und damit in der ganzen Welt. Deshalb ist die aktuelle Lage im südostasiatischen Meer auch für uns im fernen Europa ein wichtiges Thema.

Alle ASEAN-Länder sowie die UN sollten dem Expansionsstreben entgegenreten und China zwingen, die von ihm selbst unterzeichneten internationalen Verträge auch selbst einzuhalten.

Sau đây là nguyên văn tiếng Việt:

Trung Quốc và Việt Nam – Quan hệ láng giềng đầy trắc trở

Dr. Peter Knost

09.07.2011

(NguoiViet.de) Tại cuộc biểu tình phản đối Trung Quốc tại Berlin ngày 9/7/2011, Tiến sĩ Sử học người Đức Peter Knost đã tự mình lên bục đọc một bài viết rất hay về quan hệ Việt Trung, đặc biệt là cái nhìn của một nhà sử học người Đức về nguyên nhân xung đột mới đây trên Biển Đông.

NguoiViet.de trân trọng giới thiệu nguyên văn bài viết này và cả bản dịch ra Tiếng Việt do dịch giả Nguyễn Thế Tuyên (Chemnitz, CHLB Đức) chuyển ngữ.

Tiến sĩ Sử học Peter Knost đang phát biểu tại cuộc biểu tình chống TQ ngày 9/7/2011 tại Berlin

Vài lời giới thiệu

Kính thưa các quý vị, xin quý vị cho phép tôi, một nhà sử học, trước hết lướt qua phần lịch sử để rồi sau đó đánh giá và sắp xếp những sự kiện mới xảy ra gần đây, dưới con mắt của „người ngoài“ từ xứ châu Âu.

Đã từ nhiều thế kỷ, lịch sử Việt Nam và Trung Quốc rất ít khi có được tình láng giềng tốt đẹp. Tranh chấp xảy ra thường xuyên, vì người láng giềng to lớn luôn tìm cách thôn tính và muốn làm bá chủ một phần lãnh thổ Việt Nam. Chúng tôi những nhà sử học đã có lúc nghĩ rằng, thời đại ấy qua rồi, nhưng rất đáng tiếc chính sách của Trung Quốc hiện tại có vẻ như muốn làm sống lại những vấn đề tưởng chừng đã lui về dĩ vãng – lần này không phải trên đất liền mà là trên biển.

Nhìn lại quá khứ

Lịch sử Trung Quốc xâm lăng chống Việt Nam có thể dò theo dấu vết từ hơn 2100 năm về trước, kể từ năm 111 trước Công nguyên, khi Trung Quốc chinh phục nước Nam Việt. Sau khi nước Đại Việt ra đời vào năm 939, nền hòa bình đã tồn tại nhiều thế kỷ, tuy nhiên người láng giềng phương bắc luôn luôn là mối nguy cơ cho dải đất Việt, cuộc thôn tính vào thế kỷ thứ 15 là một minh chứng.

Lần xâm lược gần đây nhất của Trung Quốc chống Việt Nam trên đất liền còn in đậm trong ký ức của chúng tôi: Sau khi quân đội Việt Nam được cả thế giới hoan nghênh vì chiến công giải phóng Campuchia và lật đổ chế độ diệt chủng Pol Pốt năm 1979, Trung Quốc bắt đầu chiến dịch chống Việt Nam, nhưng ngại biện bằng „hành động trừng phạt“ để giảm bớt cảm phần của dư luận.

Sau khi hiệp ước hòa bình giữa Việt Nam và Trung Quốc được ký kết vào năm 1991, tưởng như tình hình đã bình thường hóa, thông qua quan hệ buôn bán ngày càng tăng giữa hai nước láng giềng. Nhưng cuộc tranh chấp vẫn tiếp tục xảy ra, hầu như nó không được sự chú ý của dư luận thế giới cho đến mấy tuần trở lại đây. Nhưng lần này không xảy ra trên đất liền mà là trên biển.

Ngay từ năm 1974 giữa Việt Nam và Trung Quốc đã có những khủng hoảng dữ dội trên lĩnh vực ngoại giao xung quanh vấn đề chủ quyền quần đảo Trường Sa. Bên cạnh Việt Nam và CHND Trung Hoa những nước và vùng lãnh thổ khác cũng lên tiếng đòi chủ quyền đối với quần đảo này. Đó là Đài Loan, Phi lip pin, In đô nê xia và Brunei. Quần đảo Trường Sa nằm rất xa địa phận Trung Quốc, nó nằm giữa Việt Nam và Phi lip pin.

Năm 1980 giới lãnh đạo CHND Trung Hoa quyết định trực tiếp chiếm một số đảo thuộc Trường Sa, họ đã huy động lực lượng hải quân và thực hiện chiến dịch đánh chiếm. Trong cuộc hải chiến năm 1988, hải quân Trung Quốc đã đánh chìm hai tàu Việt Nam và dùng quân chiếm 7 đảo ở Trường Sa. Trong trận chiến đó 70 chiến sĩ Việt Nam đã thiệt mạng. Sau đó Trung Quốc cho xây căn cứ quân sự trên mỏm Fiery – Cross. Theo nguồn tin Mỹ cung cấp, cho đến nay đã có khoảng 1000 lính đóng trên 10 hòn đảo mà Trung Quốc đã chiếm.

Tiến sĩ Sử học Peter Knost đang phát biểu tại cuộc biểu tình chống TQ ngày 9/7/2011 tại Berlin

Tham vọng bành trướng của Trung Quốc

Quan điểm của phía Trung Quốc là toàn bộ quần đảo Trường Sa và những đảo Hoàng Sa nằm ở phía bắc, cách bờ biển phía đông Việt Nam 325 km là một bộ phận của tỉnh Hải Nam. Mặc dù diện tích không lớn nhưng hiện tại hai quần đảo này là trung tâm điểm cho sự tham vọng bành trướng của Trung Quốc. Lý do được dự đoán là ở trong vùng này có trữ lượng dầu mỏ và khí đốt rất lớn.

Trước sau như một, Trung Quốc vẫn đòi chủ quyền phần lớn biển Đông và đã nhiều lần dùng vũ lực tấn công tàu thăm dò của tập đoàn dầu khí Việt Nam Petrovietnam – bất chấp công ước quốc tế.

Cái gọi là „Đường lưỡi bò chín đoạn“ do Trung Quốc tuyên bố chiếm hơn 80% biển Đông, gói trọn quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa.

Trung Quốc muốn chứng minh toàn bộ vùng biển giữa Hải Nam, Việt Nam, In đô nê xia và Phi lip pin là vùng quyền lợi của mình. Điều đó đã vi phạm luật biển quốc tế (Hiệp ước về luật biển UNCLOS, 1982). Và đồng thời nó cũng không phản ánh tinh thần của Hiệp ước do chính Trung Quốc đã ký với các nước ASEAN năm 2002 về quyền khai thác biển (Declaration on Conduct of Parties in the South China SEA, DOC).

Tranh chấp đang xảy ra

Gần đây sự tranh chấp đã đạt mức độ căng thẳng đến kịch tính:

Ngày 26 tháng 5 năm 2011 hải quân Trung Quốc tấn công vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam và cắt cáp của tàu thăm dò dầu khí Bình Minh. Ngày 9 tháng 6 năm 2011 tàu quân sự Trung Quốc đã cắt cáp tàu thám hiểm „Viking 2“ của Việt Nam. Và vụ này cũng xảy ra trong vùng đặc khu kinh tế của Việt Nam, tức là trong vùng 200 hải lý cách bờ. Trong giới hạn này, bất cứ nước nào cũng có quyền thăm dò và khai thác tài nguyên hợp pháp.

Ngày 8 tháng 6 năm 2011 thủ tướng Việt Nam Nguyễn Tấn Dũng đã tuyên bố về vấn đề này:

Việt Nam đứng cảm tiếp tục khẳng định chủ quyền của mình, quyền tối thượng và thẩm quyền đối với lãnh hải và các đảo của Tổ quốc.

Đài truyền hình trung ương Đức ARD đưa tin về vấn đề này ngày 15 tháng 6 năm 2011 trong mục „Sự kiện trong ngày“ (Tagesschau):

Mới cách đây mấy ngày lại xảy ra một vụ tiếp theo, một tàu hải giám Trung Quốc đã cắt cáp của một tàu thuộc tập đoàn dầu khí Việt Nam. Hà Nội trả lời bằng công bố tập trận trên biển. Ở Hà Nội, hàng trăm người đã xuống đường để bày tỏ tinh thần đoàn kết với chính phủ của họ. Trước Đại sứ quán Trung Quốc, những khẩu hiệu được ghép từ những chữ cái rời với nội dung: “ Chúng tôi, 85 triệu dân Việt Nam, phản đối những hành động của Trung Quốc gây ra trong vùng chủ quyền của chúng tôi”.

Sự hiếu chiến của Trung Quốc không những hướng mũi tấn công vào Việt Nam mà còn tấn công cả các tàu của Phi lip pin và các nước khác ở Đông Nam Á. Ngay từ ngày 2 tháng 3 đã xảy ra vụ gọi là vụ Reed – Bank, trong đó một tàu thăm dò của Phi lip pin bị hai tàu hải giám Trung Quốc đe dọa ở vùng biển gần quần đảo Hoàng Sa và bắt phải ngay lập tức rời khỏi vùng này.

Tóm lại

Chính sách cố tình khiêu khích nói trên đang gây nguy hiểm cho sự ổn định và an ninh của toàn bộ khu vực châu Á Thái Bình Dương và như vậy ảnh hưởng đến toàn thế giới. Chính vì thế, tình hình thời sự ở biển Đông đối với chúng tôi ở châu Âu xa xôi cũng là một đề tài quan trọng.

Tất cả các nước ASEAN hãy cùng với Liên Hiệp Quốc cần phải chặn đứng tham vọng bành trướng nói trên và bắt Trung Quốc phải tôn trọng những Hiệp ước mà chính họ đã cầm bút ký.

Tác giả: Tiến sĩ Sử học Peter Knost (người Đức)

Nguyễn Thế Tuyền (Chemnitz, CHLB Đức) chuyển ngữ

Sau đây là nguyên văn Tiếng Đức:

Tin liên quan:

Biểu tình phản đối Trung Quốc qui mô chưa từng có tại Berlin (9/7/2011)

Chùm ảnh người Việt Nam biểu tình chống Trung Quốc tại Berlin (9/7/2011)

THÔNG BÁO SỐ 4: VỀ ĐỊA ĐIỂM TỔ CHỨC BIỂU TÌNH (09/07/2011 tại BERLIN)

THÔNG BÁO SỐ 3: THƯ NGỎ GỬI CÁC PHÓNG VIÊN, CÁC NHÀ QUAY PHIM, CHỤP ẢNH TRONG CỘNG ĐỒNG (8/7/2011)

Mới cập nhật: THÔNG BÁO SỐ 2: LỜI KÊU GỌI BIỂU TÌNH Ở BERLIN (9/7/2011)

Video: Sinh viên Việt Nam tại Bỉ và Hà Lan biểu tình phản đối Trung Quốc (2/7/2011)

Mới cập nhật: THÔNG BÁO SỐ 1 CỦA BAN CHỈ ĐẠO BIỂU TÌNH Ở BERLIN (9/7/2011)

Thư ngỏ gửi Cộng đồng người Việt tại CHLB Đức: Biểu tình vì Hòa bình Biển Đông [29.06.2011]

Sinh viên du học biểu tình chống TQ ở San Francisco (27.06.2011)

Video: Người Việt ở Nhật biểu tình phản đối Trung Quốc (25/6/11)

Biểu tình chống Trung Quốc ở Hamburg ngày 25/6